

L'aFFaC rebutja l'Avaluació Externa i les proves diagnòstiques

Un any més, el Govern de la Generalitat convoca les avaluacions externes de 4t d'ESO per als propers 9 i 10 de febrer de 2022 i les de 6è de primària per als dies 26, 27 i 28 d'abril de 2022.

L'AVALUACIÓ EXTERNA I LES PROVES DIAGNÒSTIQUES A CATALUNYA

Finalitats de l'avaluació externa i de les proves diagnòstiques

A Catalunya, tant les **avaluacions externes de 6è i 4t d'ESO** com les proves diagnòstiques de 3r, es troben regulades als arts. 17 i 18 del **Decret 119/2015**, 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària i a la disposició transitòria del **Decret 187/2015**, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria i han de servir per **avaluar el nostre sistema educatiu**.

Les finalitats de l'avaluació del sistema educatiu estant previstes als arts. 140 i següents de la Llei Orgànica d'Educació i als arts. 182.2 i 183 de la Llei d'Educació de Catalunya. **L'avaluació ha de permetre fer una prospectiva** recollint tota la informació possible **sobre el grau d'assoliment dels objectius educatius en tots els àmbits del sistema, des dels mètodes d'ensenyament, els processos i les estratègies** d'aprenentatge i els resultats obtinguts pels alumnes, a l'exercici de la funció docent, la funció directiva, el funcionament dels centres educatius, la implicació de les famílies, la Inspecció d'Educació, els serveis educatius i la mateixa Administració educativa.

Així, des de l'anàlisi de la prospectiva, es pretén **contribuir a la millora de la qualitat educativa i orientar les polítiques educatives per garantir l'eficiència i l'equitat del sistema educatiu**. A més, de **retre comptes** i oferir informació sobre el procés educatiu, els seus agents i els seus resultats. Així doncs, la finalitat d'aquestes proves és conèixer en quin estat es troba el nostre sistema educatiu per tal que el Departament d'Educació pugui prendre les mesures pertinents.

Resultats i transcendència per l'expedient acadèmic

La Llei Orgànica d'Educació **prohibeix** de forma expressa, en tot l'estat, **que aquestes proves afectin a l'expedient acadèmic** (art. 14o.2 LOE i LOMLOE). I no només això, sinó que estableix clarament que **els resultats de les proves no podran tampoc servir per establir classificacions dels centres**.

En el nostre territori les proves s'estableixen amb **caràcter censal** i es pressuposen de **caràcter obligatori**, ja que constitueixen una activitat educativa i, com a tal, suposen un dret i un deure de l'alumne (art. 22.1b LEC). Ara bé, això no s'ha de confondre amb la seva transcendència en l'expedient acadèmic de l'alumne, ja que els resultats obtinguts en aquestes proves **no poden determinar, en cap cas, les qualificacions finals de l'alumne** ni tampoc les decisions sobre l'obtenció de la titulació que correspongui, doncs es tracta de proves informatives, formatives i orientadores per l'alumne, la família i el centre, sempre en el marc de l'avaluació del sistema educatiu.

Per tant, a Catalunya, els resultats d'aquestes proves d'avaluació externa, així com les proves diagnòstiques a primària, es poden tenir en compte per determinar si els i les alumnes han assolit els objectius de cada etapa però, **en cap cas, poden determinar l'avaluació final de l'alumne/a, com tampoc poden condicionar-ne l'expedient acadèmic** ni influir en la decisió relativa a la superació o no de cada etapa educativa (art. 186.1b, Decret 119/2015, Decret 187/2015 i la normativa específica).

Recordem que **l'objectiu d'aquestes proves és avaluar el sistema educatiu**, no a l'alumnat, que ja està subjecte a l'avaluació curricular. Per tant, els elements que s'han d'avaluar són la **organització** dels centres educatius, la **tasca del professorat** i el **grau d'assoliment** de les competències de l'alumnat com a conseqüència d'aquesta organització.

Obligatorietat de les proves i desobediència

La normativa catalana estableix que aquestes proves són de caràcter obligatori, de manera que la negativa a fer-les constitueix una **acció de desobediència** per part de l'alumnat i de les famílies que opten per no autoritzar que els seus fills/es se sotmetin a aquesta avaluació (independentment que no es tracti d'una oposició a les proves, sinó a la manera com es duen a terme). Tot i això, cap de les normes d'aplicació indica l'existència de sancions existents davant la negativa a fer les proves.

Ara bé, en tractar-se d'una activitat educativa resta sotmesa a les **NOFC** de cada centre, davant d'un acte de desobediència de l'alumnat és possible que la normativa del centre pugui preveure una

sanció. No obstant això, la sanció interposada no pot tenir repercussió en l'expedient acadèmic de l'alumne/a, ja que les mesures correctores tenen per finalitat contribuir a la millora del procés educatiu de l'alumne.

NORMATIVA DE LES AVALUACIONS EXTERNES I LES PROVES DIAGNÒSTIQUES

Tot i que aquestes proves estaven dissenyades per a funcionar com a revàlides per l'anomenada *Llei Wert* (LOMCE), aquestes no es van arribar a aplicar mai com a tals i van quedar en el sistema educatiu català tal com les coneixem actualment, és a dir, com avaluacions externes de 6è de primària i a 4t d'ESO i com a proves diagnòstiques a 3r de primària, tot i que aquestes últimes no s'han fet anualment.

La *Llei Celaá* (LOMLOE) aprovada recentment, finalment, retorna aquestes proves a la seva funció habitual, que és, com ja hem dit, l'avaluació del sistema educatiu, tant en el cas de les proves d'avaluació externa com pel que fa a les proves diagnòstiques. Aquesta llei orgànica, que es va aprovar el 23 de desembre de 2020, va entrar en vigor el passat 20 de gener de 2021 i s'aplica a tot l'Estat (arts. 140 a 147). Entre altres novetats, aquesta nova llei estableix que:

- 1) **Les avaluacions externes de 6è de primària i 4t d'ESO** mantenen el seu caràcter obligatori, que tenen per objectiu avaluar el sistema educatiu espanyol (arts. 140 a 147 LOMLOE) i que són de caràcter formatiu i orientador pels centres educatius, per les famílies i pel conjunt de la comunitat educativa.

Ara bé, aquesta **avaluació externa és de caràcter mostral i plurianual**, i fa una avaluació de les competències adquirides per l'alumnat. Això vol dir que l'Administració Educativa de cada Comunitat Autònoma podrà decidir si la prova es farà a tots o només en alguns centres i també cada quan la farà. Tanmateix, els resultats obtinguts pels estudiants es mantenen fora de l'àmbit de l'expedient acadèmic i **no determinen, en cap cas, la qualificació final de l'alumnat ni l'obtenció del títol corresponent a cada etapa**. No obstant això, les proves sí que poden servir per completar i enriquir la informació de què disposa el centre per identificar el grau d'assoliment de les competències bàsiques i els coneixements de l'alumne (arts. 140.2 LOMLOE en relació amb 183.2 LEC).

- 2) **Les proves diagnòstiques de 4t de primària i 2n d'ESO** (arts. 21 i 29 LOMLOE) no seran d'aplicació fins el curs 2022-23. Aquestes proves afectaran a tot l'alumnat de tots els centres educatius, ja que són de caràcter censal, obligatori, intern i anual. Unes proves que valoraran, com a mínim, les competències en comunicació lingüística i en matemàtiques, i els resultats de les quals es tindran en compte per dissenyar els plans de millora del centre educatiu.

A Catalunya, en compliment tant de la normativa bàsica de l'Estat com de la seva pròpia normativa, el Departament d'Educació ha estat fent les proves diagnòstiques a 5è de primària i 3r d'ESO en els cursos 2011/12, 2012/13 i 2013/14; i a 3r de primària i 3r d'ESO en el curs 2014/15. Pel que fa a les avaluacions externes, aquestes s'han estat fent a 6è de primària des del curs 2008/09 i a 4t d'ESO des del 2011/12.

L'aFFaC REBUTJA LES PROVES PER RAONS PEDAGÒGIQUES, POLÍTIQUES, SOCIALS

Per raons pedagògiques

En primer lloc, des de l'aFFaC no podem fer altra cosa que posar el focus en la observació de les finalitats de les proves externes i diagnòstiques, ja que aquesta no és pas avaluar l'alumnat, sinó el funcionament i l'organització del sistema educatiu. Donat que la finalitat d'aquestes proves és avaluar el sistema educatiu, es fa difícil entendre perquè el pes de les mateixes recau en l'alumnat. Les proves que s'han previst per la normativa, estatal i autonòmica, són de **caràcter censal**. Però sabem que **n'hi hauria prou amb fer-les mostrals**, tal com estableix la LOMLOE, tot i afegir les proves diagnòstiques de 4rt. de primària i 2n d'ESO.

Entenem, doncs, que aquesta voluntat política d'examinar l'alumnat va molt més enllà de la necessitat d'avaluar el sistema educatiu, ja que **per a l'únic que té utilitat és per establir una competència ferotge entre centres educatius dins la mateixa xarxa d'escola pública** que, lluny de promoure l'equitat entre centres fomenta la competència i, en conseqüència la privatització i la mercantilització del sistema educatiu públic de Catalunya. Per aquesta raó:

- **Rebutgem la fal·làcia de l'avaluació del sistema educatiu i l'estandardització de les proves.** Si observem la normativa, sigui estatal o autonòmica, veurem que les finalitats que estableixen són les mateixes. Ara bé, quan es regula el funcionament d'aquesta avaluació

observem que **a qui realment s'està avaluant és a l'alumnat, ja que aquestes proves se centren en establir el grau d'assoliment** de les competències bàsiques establertes pels decrets d'ordenació dels ensenyaments de primària i secundària, **sense tenir en compte els processos o metodologies d'aprenentatge**, la diversitat dels projectes educatius, l'entorn socioeconòmic dels infants i les famílies de cada comunitat educativa dels centres educatius o d'altres factors condicionants.

- **Rebutgem la sobre avaluació.** Les competències bàsiques dels infants s'avaluen mitjançant la ordenació del currículum i l'avaluació ordinària i continuada. Aquestes proves suposen una pressió afegida i absolutament innecessària per a l'alumnat que pot repercutir negativament en el seu rendiment acadèmic. En aquest sentit, entenem que el fet que les proves siguin de caràcter censal mostra clarament que la intenció que hi ha al darrera no és la d'avaluar el sistema en el seu conjunt, sinó la d'assenyalar al centres educatius i a l'alumnat potenciant la competència educativa entre centres que pertanyen a la xarxa d'escola pública.
- **Rebutgem les avaluacions estandarditzades que no tenen en compte la inclusivitat.** En un sistema educatiu inclusiu cal repensar el concepte "d'homogeneïtzació", que és el que es fa servir per definir els criteris que s'han de seguir per a l'elaboració de les proves externes i diagnòstiques. En un escola on hi hem de cabre tots i totes hem de fer una aposta per la diversitat i per un procés d'avaluació qualitatiu que observi la diferència i fixi la seva mirada més en el procés que no pas en el resultat.
- **Rebutgem la mirada dels resultats quantificables.** Aquesta avaluació mesura resultats en termes quantitatius i els nostres estudiants necessiten, en un món de canvis constants, una educació completa que procuri coneixements acadèmics i ètics, que enforteixi la capacitat de raonament dels alumnes i que promogui el pensament crític. La realitat és que lluny de promoure un aprenentatge i esperit crític, les proves provoquen que els docents estiguin més pendents d'ensinistrar els alumnes per aconseguir l'absorció de continguts curriculars.
- **Rebutgem les proves de final d'etapa i el condicionament de l'estudiant.** Un problema que esdevé greu és el condicionament que aquestes proves poden tenir sobre l'alumnat més vulnerable, al qual se li pot inocular la idea que és millor un itinerari que un altre sense tenir en compte les seves preferències a l'hora de lluitar pel seu futur acadèmic i professional.

Per raons polítiques i socials

- **Rebutgem l'avaluació parcial del sistema educatiu.** Si les finalitats d'aquesta avaluació són les de contribuir a l'anàlisi i la millora del sistema educatiu, caldria, en primer lloc, fer una **anàlisi prospectiva dels problemes socioculturals i econòmics** que pateixen molts infants en innumerables escoles d'arreu de Catalunya, ja que aquests factors influeixen notòriament en la capacitat i la qualitat de l'aprenentatge dels nostres infants. No podem fer unes avaluacions extraordinàries que no tenen en compte el context educatiu, social i econòmic dels alumnes si el que volem és conèixer quines són les mancances del sistema educatiu, ja que els resultats numèrics no aportaran mai la informació necessària per a fer un salt qualitatiu en l'ensenyament. Cal estudiar profundament els problemes i les necessitats de cada comunitat educativa per valorar-ne les seves possibilitats de millora i caminar cap a un sistema públic equitatiu.
- **Rebutgem els rànquings i la competència entre les escoles públiques.** Una de les crítiques que l'aFFaC comparteix és que, malgrat ser contrari a la normativa, els resultats de les proves s'utilitzen com a indicadors per fer rànquings i classificacions entre centres. Aquesta pràctica és habitual i ens porta a llegir articles de diaris que fan al·lusió a les diferències entre centres i projectes educatius portant a les escoles de la xarxa pública a un procés de "mercantilització" anòmal quan parlem d'escoles públiques, que no haurien de competir entre elles. Necessitem estudis interns que tinguin en compte la trajectòria i les necessitats de cada centre educatiu, així com els processos d'aprenentatge dels infants que hi estudien. Aquestes proves desestabilitzen el sistema educatiu amb l'aparició de rànquings que provoquen la competència entre centres, jornades de portes obertes de venda de projectes educatius amb l'únic objectiu d'aconseguir un bon lloc en la classificació i que no tanquin grups a l'escola pública.
- **Rebutgem la fiscalització extraordinària de la tasca docent.** Les proves no es poden convertir en una fiscalització de la tasca docent. Cal que l'administració educativa participi del funcionament de les escoles i instituts públics des de la cooperació i l'assessorament. El personal docent viu pendent de la convocatòria d'oposicions, de les avaluacions continuades que moltes vegades ha d'elaborar fora de l'horari laboral i, a més, se li demana un esforç

extraordinari per fer una avaluació extraordinària que de segur no li dona més informació que la que ja disposa l'equip docent amb la seva tasca ordinària.

Per totes aquestes raons, des de l'aFFaC, donem suport a qui vol desobeir.

QUÈ CAL FER PER DESOBEIR?

Totes i tots podem fer boicot a les avaluacions externes si ens organitzem. Per fer-ho, us recomanem seguir aquests passos:

- 1. Informeu-vos de les dates** de realització de les proves.
- 2. Convoqueu una reunió** per a les famílies i alumnes afectades.
- 3. Intercanvieu opinions i prepareu l'acció reivindicativa** que voleu fer.
- 4. Organitzeu-vos amb les famílies i alumnat** per impulsar activitats com a alternativa a la realització de les proves.
- 5. Comuniqueu la vostra decisió** a la direcció de l'escola.
- 6. Per als vostres fills i filles no realitzar les proves no té cap tipus de conseqüència.**
- 7. Davant qualsevol pressió, mantinguem-nos fermes.**
- 8. Gaudiu de la jornada amb un to festiu i reivindicatiu.**
- 9. Feu difusió de la vostra acció** entre els amics i a les xarxes socials.
- 10. Notifiqueu la vostra voluntat** mitjançant la instància que us facilitem.